No. 50. **1844**

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk NIEUWS-BLAD.

DINGSDAG 30 APRIL.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 27sten April.

Na de redevoering van de heeren *Merilhou* en *de Brigode* eergisteren in de kamer der pairs gehouden, heeft nog de minister van buitenlandsche zaken, de heer *Guizot*, het woord gevoerd, en inzonderheid de questie uit het staatkundig oogpunt behandeld. Hij zeide de denkwijs van 's konings gouvernement te willen doen kennen over den staatkundigen toestand, die het wetsontwerp omgeeft en zou willen beheerschen, voorts het denkbeeld dat het gouvernement zich van zijne pligten gevormd heeft, het gedrag dat het wil houden. Na geschetst te hebben hoe vreedzaam de betrekkingen tusschen de kerk en den staat, nu drie jaren geleden, waren; dat het gouvernement ten aanzien der godsdienst en geestelijkheid steeds dezelfde gevoelens had gekoesterd, dat hij meende dat ook de geestelijkheid niet veranderd was, dat althans de meerderheid van hen, even als voorheen, slechts dacht aan de vervulling harer godsdienstige en zedelijke taak, was eensklaps als twistappel in het strijdperk gevallen de questie die reeds lang over de maatschappij zweefde, de questie der vrijheid van onderwijs. Zij had de geestelijkheid in beweging gebragt, doch deze beweging was niet zóó groot als men het wilde doen voorkomen. De minister onderzocht vervolgens den aard dier beweging, en betoogde dat zij uit tweederlei oorzaken of gevoelens ontsproot. Er waren onder de geestelijkheid lieden die opregt van gevoelen waren, dat het burgerlijk onderwijs gevaarlijk was voor de katholijke godsdienst; dit was de waarlijk godsdienstige oppositie; er waren andere geestelijken, wier eigenlijk of eenig oogmerk was het geestelijk gezag te herstellen op een' voet onbestaanbaar met den tegenwoordigen staat der maatschappij. Wat de eerste klasse betrof, de roeping van het gouvernement was om onafgebroken hare dwaling te bestrijden, en haar het burgerlijk onderwijs, zooals de staat het geeft, in het regte licht voor te stellen; lengens, laster en vooroordeel te doen verdwijnen. Ten aanzien der tweede klasse, die de geestelijke heerschappij wilde, was het de pligt van het gouvernement, uit naam der maatschappij, uit naam van het land, drie groote grondslagen der belangen van onzen tegenwoordigen tijd te verdedigen: de vrijheid van gedachten en geweten; de handhaving van alle instellingen en vrijheid, en de handhaving der monarchij door de julij-omwenteling gevestigd. Bij de ontwikkeling dezer stellingen, liet de heer *Guizot* zich hoofdzakelijk als volgt uit: Van al de verwijten tegen de universiteit gedaan, kon zij het minst voorzien, dat haar onderwijs niet genoeg eene zedelijke en godsdienstige strekking zou hebben. De maatschappij zou gewis dergelijke verwijten niet bekrachtigen. Ook de staat zou zeer onregtvaardig zijn, zoo hij niet openlijk de goede rigting van het universiteitsonderwijs erkende, tevens met de noodzakelijkheid die hij had, om het te verdedigen en die instelling te handhaven. Zoo er met der daad eene in onze dagen erkende waarheid bestond, 't was die welke wil dat de staat het toezigt houdt over het zedelijk en burgerlijk onderwijs der jeugd, dat onderwijs 't welk de kinderen voorbereidt tot het leven 't welk ieder hunner door de constitutionnele instellingen is opgelegd. Derhalve moet de staat, door een burgerlijk ligchaam, een' grooten invloed uitoefenen, waar buiten hij niet kan, en die door geen' anderen invloed zou kunnen vervangen worden. Wij, dus zeide de minister, wij, niet de universiteit, maar wij, gouvernement, wij zijn belast onze instellingen, die wezentlijk burgerlijk of wereldlijk zijn, onschendbaar te handhaven, want, heeft men met eene betreurenswaardige onvoegzaamheid gezegd, dat de staat godverloochenend (*athée*) is, met regt mogen wij zeggen dat de staat bovenal wereldlijk (*laïque*) is. Wie, met der daad, hebben de burgerlijke instellingen die ons regeren zich verworven? het zijn de wereldlijken geweest. Dat men het dan wel wete, dat 't geen door de wereldlijken daargesteld, door hen gewonnen is, ook slechts door hen kan bewaard blijven. Ons, mijne heeren, is het opgedragen die overwinningen te bewaren of te verdedigen. En om die taak te vervullen, hebben wij, het moet gezegd worden, voor ons het goed regt en de kracht, de rede en het bestaande. — Ten slotte schetste de heer *Guizot* het gedrag dat het gouvernement in den bestaanden, niet door hetzelve gezochten strijd zou volgen. Het tot dusver volgehouden gedrag zou men niet veranderen; men zou niet ontsteld of verbitterd worden door het meer of min ongepast gebruik dat de geestelijkheid van zekere vrijheden kon maken; men wist dat de afdwalingen der godsdienstige gevoelens meer ontzien moesten worden dan andere; men zou dus gematigd en verdraagzaam ten deze zijn; maar er waren grenzen, waar het pligt was een slagboom te stellen, en men zou daaraan niet te kort komen. Bevrediging en gematigdheid zouden echter steeds de leus zijn; de woorden van onderdrukking en martelaarschap moesten verdwijnen. De maatschappij moest zich gewennen aan de eischen van de godsdienst, maar ook deze aan die van onzen maatschappelijken toestand, aan onze burgerlijke vrijheden. Dit kon niet in eens, maar moet langzaam geschieden, en nimmer door geweld. — De rede van den heer *Guizot* werd met levendige toejuiching beantwoord.

In de zitting van gisteren heeft de heer *Montalembert* het woord gevoerd. Hij ontkende dat de meerderheid van de geestelijkheid, zooals de heer *Guizot* gezegd had, weder een' invloed zocht te verkrijgen die onbestaanbaar was met den maatschappelijken toestand; de geestelijkheid was tegen de wet, omdat deze tyranniek en geveinsd was, en verre van het beginsel der vrijheid te bekrachtigen, eene wet was van preventie en politie. Na vervolgens getracht te hebben de vorige sprekers te wederleggen, verhief de spreker zich tegen de tusschenkomst van den staat in de opvoeding; die tusschenkomst was niet meer dan eene hooge georganiseerde politie. De opvoeding aan de geestelijkheid te ontnemen en toe te vertrouwen aan lieden zonder [illegible] selen, was eene usurpatie, namens den staat, op het wettigst gezag. De staat was ongeloovig, sceptiek, omdat het charter geene staatsgodsdienst erkende; het doel der wet, de mededinging te verstikken; om de universiteit te verhinderen zich door mededinging te zuiveren. Eene afdoende en treurige daadzaak was het, dat de jonge lieden, die bij het verlaten hunner familien eenig geloof hadden, als ongeloovigen de universiteit verlieten, ja de heer *de Montalembert* meende te kunnen zeggen, dat zich onder die jonge lieden geen een christen bevond. Hij eindigde met te verklaren, dat hij uit zijne overtuiging door de inspraak van zijn geweten en met zijne woorden het ontwerp bestreed.

De rede des heeren *Montalembert* wekte verscheidene malen, om hare hevige taal, het luide ongenoegen der kamer; bepaaldelijk vond afkeuring dat de spreker te kennen gaf, dat men de ordonnantiën van 1828 betrekkelijk de geestelijke orders van *Karel X* afgedwongen had; verscheidene pairs kwamen daartegen op, inzonderheid de graaf *Portalis*, toenmaals minister geworden; deze verzekerde plegtig, dat gezegde koning, na redelijk beraad, de uitvaardiging dier ordonnantiën had bepaald, en de voorwaarde welke de heer *Portalis* ten deze voor zijne komst aan de zaken had gesteld, vrijwillig had aangenomen. Na nog eene levendige woordenwisseling tusschen den heer *Montalembert* en den minister *Villemain* werd de zitting opgeheven.

In de zitting van heden heeft de heer *Gabriac* tegen, en de heer *Lebrun* voor het ontwerp gesproken.

— De afgevaardigden hebben de algemeene beraadslagingen over de wet op de gevangenissen gesloten, en zijn thans aan de behandeling der artikelen.

— De *Moniteur* vermeldt thans dat de schout-bij-nacht *Ham[illegible]* tot kommandant der statie in de Stille Zuidzee benoemd is en aan boord van het fregat *Virginie* derwaarts vertrekken zal.

— De hertogin *van Kent* heeft heden het korps diplomatique [illegible] troonzaal ontvangen, omgeven van de koningin, [illegible] *Nemours* en prinses *Adelaide*.

— Een groot getal katholijken heeft den graaf *Montalembert* hunne gelukwenschen gaan brengen wegens zijne gehoudene redevoering in de kamer der pairs.

— Het stoomschip *le Labrador*, dat naar Algiers moest stoomen, om zich ter beschikking van den maarschalk-gouverneur *Bugeaud* [illegible]

stellen, heeft tegenbevel ontvangen, hetgeen doet vermoeden, dat de reis van den gouverneur-generaal naar Frankrijk is uitgesteld. De *Lavoisier* houdt zich evenwel gereed, om op het eerste teeken in zee te steken; maar men verzekert, dat dezelve bestemd is om de bewegingen der Spaansche expeditie op de kusten van Marokko, indien deze plaats heeft, in het oog te houden.

— De berigten uit Madrid tot den 20sten April maken melding van onderscheidene belangrijke hervormingen, waarmede het ministerie zich bezig houdt, en die, naar het schijnt, even als de nieuwe verordening omtrent de drukpers, zonder tusschenkomst der cortes, bij koninklijk bevelschrift zullen worden ingevoerd. Die hervormingen zouden de inwendige verdeeling des lands en het burgerlijk beheer, de bevoegdheid der gemeentebesturen en het kiesregt betreffen. Omtrent de wijze, waarop de eerste dezer aangelegenheden zou worden geregeld, worden reeds verschillende bijzonderheden medegedeeld. Spanje zou voortaan in twaalf groote provincien worden verdeeld, die elk een gouverneur-generaal en een kapitein-generaal aan het hoofd zouden hebben, en ieder een geregtshof zouden bezitten. Elke dier hoofdafdeelingen zou weder in twee, drie of vier provinciën worden gesplitst, met een onder-gouverneur aan het hoofd. Het aantal der provinciën zou dus aanmerkelijk vermeerderen, en deze zouden, op het voorbeeld van Frankrijk, de aloude benamingen verliezen en naar de daarin aanwezige rivieren en gebergten genoemd worden. Zoo zou de provincie Madrid tot eene kleinere schaal teruggebragt, voortaan provincie Manzanares, met Madrid tot hoofdstad, heeten; de provincie Toledo zou provincie van den Taag, hoofdstad Toledo, genoemd worden, enz. Nog moet er eene hervorming van het leger in de pen zijn. Na het in werking brengen dezer maatregelen, zouden de beide Koninginnen, door geheel het ministerie vergezeld, zich de daardoor verkregene rust ten nutte maken, om de baden te gaan gebruiken. Men beweert echter thans, dat zij zich daartoe niet naar Katalonie, maar naar de Baskische provinciën zullen begeven.

Van regeringswege is een ambtsberigt van den kapitein-generaal van Arragon medegedeeld, waaruit blijkt, dat de carlistische partijgangers, die in het landschap Maeztrazzo rondzwerven, thans door de troepen der Koningin met ijver worden vervolgd, en dat men de sterkte dezer benden overdreven had. Derzelver hoofdaanvoerder *Groc* had den 13den en 14den zijne geheele magt bijeen gehad en toen niet meer dan 200 man onder de wapenen. Den 12den hadden de troepen der Koningin deze bende bij het dorp Horcajo achterhaald, en had er eene schermutseling plaats gehad, waarbij van weêrszijden dooden en gekwetsten waren gevallen. Ten gevolge van dien aanval hadden deze carlisten zich verstrooid, doch, naar de gewoonte van zulke partijgangers, ...

— Ter beurze van heden (27 *April*) waren genoteerd: 5 pCt. 122,20; 3 pCt. 83,95; Nap. r. 102,25; Spanje 37⅛; Rom. L. 106⅝.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 26sten April.

Met het einde des jaars 1843 beliep de bevolking van Lombardije 2,588,526 zielen; waarvan 151,438 in de stad Milaan en met de daaronder begrepen buitengemeenten 405,145.

— Zoo als te Neurenburg, van den 17den gemeld wordt, duurt de gisting onder de Protestanten in Beijeren, wegens het verbod der Beijersche regering tegen het *Gustaaf-Adolfs*-verein, voort, en zijn allerwege petitien ter teekening in omloop, om de intrekking van dit verbod te bewerken.

Het heeft Z. M. den Koning van Zweden behaagd, aan den voorzitter van het *Gustaaf-Adolfs*-verein te Dresden, den heer *Kaskel*, de Zweedsche groote gouden medaille, versierd met de beeldtenis van Z. M. en een toepasselijk opschrift, te schenken, als een bewijs van Hoogstdeszelfs bijzondere deelneming in genoemde inrigting.

— Brieven uit Napels van 9 April behelzen het volgende:

» Dezer dagen werd te Caserta een serjant in hechtenis genomen, die met geladen pistolen eene audientie bij den Koning verlangde. De Koning had hem reeds bij eene vroegere gelegenheid, uit hoofde van zijn verwilderd uitzigt, uit zijne nabijheid doen verwijderen. Behalve de geladen pistolen, heeft men ook vergif en eenen dolk bij hem gevonden. De ongelukkige, wiens verstandelijke vermogens sedert lang gekrenkt zijn, zal voor den vorm voor eenen krijgsraad teregtgesteld en vervolgens in het groote krankzinnigen-gesticht te Aversa opgesloten worden. Het is te verwachten, dat de buitenlandsche dagbladen, die over het algemeen omtrent de Italiaansche aangelegenheden hoogst onjuiste berigten mededeelen, ook dit voorval in een zeer verkeerd licht zullen plaatsen."

— Volgens berigten uit Turijn koesterde men aldaar het stellige vertrouwen, dat de geschillen met Tunis, door de bemiddeling van Engeland, weldra in der minne zouden worden bijgelegd, en er waren dan ook geene verdere oorlogs-toerustingen gemaakt. Slechts één oorlogschip was naar de Afrikaansche kust gezonden, om het ultimatum van Sardinie over te brengen, den loop der gebeurtenissen in Tunis gade te slaan, en, in geval van nood, aan Sardinische onderdanen bescherming en toevlugt te verleenen.

ENGELAND.

LONDEN, den 27sten April.

Vrij onverwacht heeft sir *R. Peel* gisteren avond in het Lagerhuis kennis gegeven, dat hij van den raad der directeuren van de Oostindische maatschappij berigt had ontvangen, dat die raad den tegenwoordigen gouverneur-generaal, lord *Ellenborough* had teruggeroepen. Wat tot dit besluit heeft aanleiding gegeven, wordt niet gemeld. Waarschijnlijk echter zal dit aan de voortdurende krijgsontwerpen van den gouverneur-generaal te wijten zijn, die thans meer op eene gevaarlijke uitbreiding van het reeds zoo uitgestrekt grondgebied van Britsch Indie, dan wel op eene handhaving van den Britschen naam schijnen te doelen.

In het lagerhuis is Woensdag, naar aanleiding der motie tot de tweede lezing van het wetsontwerp op de fabrieken, weder eene levendige woordenwisseling ontstaan, en ten laatste besloten dat ontwerp nader in committe te behandelen. Gedurende die ... discussien bezigde de heer *Ferrand* zeer beleedigende uitdrukkingen jegens den minister *Graham*, dien hij, onder anderen beschuldigde, zich een valsch rapport van een der commissarissen voor de armwet verschaft te hebben, ten einde hem, *Ferrand*, te kunnen tegenspreken.

Eergisteren vorderde de Spreker van het Huis dat de heer *Ferrand* zijne aanklagt, in welke ook de heer *Hogg* betrokken was, bewijzen of intrekken zou, waarop de heer *Ferrand*, na eerst weder op zeer hoogen toon gesproken te hebben, plotseling de zaal verliet, hetwelk een algemeen gelach ten zijnen koste verwekte. Men begreep dan ook, voor het oogenblik geen verder gevolg aan deze zaak te moeten geven.

Ter beantwoording eener vraag van dr. *Bowring*, heeft de minister *Peel* het Huis medegedeeld dat tusschen Pruissen, van den kant van het Tolverbond, en de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, een verdrag gesloten was, volgens hetwelk wederzijds eenige handelsartikelen tot lagere regten zouden worden ingevoerd, dan wanneer zij uit Engeland of andere landen ingevoerd werden. Het verdrag, voegde hij er bij, was echter nog niet geratificeerd, en dewijl de meerderheid in den Senaat der Staten sterk daartegen ingenomen was, kon men niet zeggen hoedanig de uitslag zijn zou.

Lord *Wharncliffe* heeft zich, door eene vraag van den marquis van *Normanby*, op nieuw verpligt gezien in het Hoogerhuis te herhalen, dat eenige Roomsch-Katholijken in Ierland niet om hunne godsdienstige belijdenis, maar om geheel persoonlijke redenen, van de lijst der jury hadden moeten weggelaten worden.

— De *Times* zegt: » Wij hebben reden te gelooven, dat Z. M. de Keizer van Rusland binnen weinige weken een bezoek bij Hare Maj. zal afleggen. Men verwacht den Keizer omstreeks de tweede week van Mei."

— Men heeft berigten uit Lissabon van den 17den April. Met de belegering van Almeida ging het zeer flaauw toe. Er was dan ook zelfs in de hoofdstad eene nieuwe poging tot rustverstoring ontdekt, doch dadelijk gestuit. De cortes zijn tot den 23sten Mei gescheiden.

— De laatst ontvangen brieven uit de Vereenigde Staten bevatten geen belangrijk stellig nieuws. Men geloofde algemeen, dat tusschen de heeren *Calhoun* en *Packenham* geen tractaat wegens de quaestie omtrent Oregon tot stand zou komen, naardien de president *Tyler* besloten had geen duim breed van dat grondgebied af te staan.

— Zoo weinige houders van 3½ per cents fondsen hebben zich tegen de bewuste conversie verzet, dat men van nu af dien maatregel als door de groote meerderheid der belanghebbende goedgekeurd mag aanmerken.

— Gisteren stonden de 3 pCt. gec. 99⅞; Ned. 2½ pCt. 61⅝; 5 pCt. 100½; Spanje 25¼; Portugal 46½; Mexiko 35½; Columbia 15¼; Brazilie 81. — Wissel op Amsterdam, op zigt 12; idem op 3 maanden 12 à 13¼; idem op Rotterdam 12 à 13¼.

BELGIE.

BRUSSEL, den 28sten April.

De kamer van vertegenwoordigers heeft nog weder in hare zitting van Vrijdag de mededeelingen der ministers over de handelsaangelegenheden aangehoord en daarover beraadslaagd. Ofschoon deze zittingen steeds met geslotene deuren worden gehouden, deelen de dagbladen van het verhandelde voortdurend zeer breedvoerige uittreksels mede. Men beschuldigt den abt *de Foere* van het inzenden dezer mededeelingen, en op grond daarvan hebben onder anderen de heer *Fleussu* het voorstel gedaan, om de beraadslagingen in het openbaar te houden. De ministers hadden zich daartegen verzet en zulk een voorstel was dan ook den 26sten met 57 tegen 17 stemmen verworpen. De minister van binnenlandsche zaken de heer *Nothomb*, had dien dag zijne lange redevoering voortgezet, waarbij hij zich sterk voor het aannemen van een stelsel van differentiële regten in Belgie verklaard, en erkend had, dat de begoochelingen, die hij vroeger te dezer zake had gekoesterd, verdwenen waren.

Te gelijk moet bij een wets-ontwerp tot wijziging van het Belgische tolltarief hebben ingediend, waarbij het beginsel der bescherming van de Belgische scheepvaart verder wordt uitgebreid, zijn de kamer van koophandel te Antwerpen, bij hare opzettelijke voordragt over dit ontwerp, had gewild, doch welke wet in hare hoofdbepalingen gematigder is, dan die door de parlementaire commissie voor de handelsaangelegenheden voorgesteld. Ook dit wetsontwerp vindt men in zijn geheel in de Belgische bladen. Van het groot aantal artikelen, waarover het loopt, zullen wij alleen de *koffij* noemen. Daarvan zou voortaan per 100 kilogrammes, of Nederlandsche ponden aan regt van invoer moeten worden betaald:

voor de koffij regtstreeks aangevoerd uit de landen van herkomst of uit havens aan gene zijde van de Kaap de Goede Hoop,

fr. 11.50, wanneer de aanvoer met Belgische schepen geschiedt;

fr. 13.50, wanneer die met vreemde schepen plaats heeft;

en wanneer dit koloniaal voortbrengsel van elders wordt aangebragt, in beide gevallen fr. 15.50.

In het comité van gisteren heeft de minister van binnenlandsche zaken zijne redevoering ten einde gebragt. In dit comité is, ter gelegenheid van de voorlezing van het proces-verbaal der vorige zitting, op nieuw eene discussie gerezen over de industriële questie, welke sommige leden vermeenden dat opgeofferd werd aan het handelsbelang. Bovendien genoemde minister heeft zich gedrongen gevoeld te verklaren, dat het ontwerp nopens de differerende regten, in het denkbeeld van het gouvernement, niets vijandigs tegen 's lands nijverheid had, dat men in tegendeel in 't belang der nijverheid dat nieuwe stelsel wilde invoeren; voorts verbond zich de minister de industriële questie na de afdoening der handels-questie te doen behandelen. Na eene vrij levendige discussie is besloten, de beraadslaging over het aanhangig ontwerp der differerende regten, aanstaanden dingsdag te openen. Ook is besloten dat de Stenographen niet bij het geheim comité zouden tegenwoordig zijn.

Naar men wil, zou er onder de voorstanders van het stelsel der differerende regten vrij wat verdeeldheid beginnen te ontstaan; velen beschouwen de zaak nadeelig voor de nijverheid, vooral voor de Gentsche katoenspinnerijen; men acht het dan niet onmogelijk, dat geen der drie voorgedragen stelsels aangenomen wordt, maar een transactionneel ontwerp meer bijval zal vinden.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 29sten April.

De Staatscourant houdt heden eene opgaaf van de middelen in de eerste drie maanden van 1844, tegenover de opbrengst van de eerste drie maanden van 1843. De directe belastingen hebben in 1844 opgebragt *f* 4,414,926.41⁵ en in 1843 *f* 4,407,425.08⁵; de in- en uitgaande regten, scheepvaartregten, vuur-, loo- en bakengeld, in 1844 *f* 894,739.65⁵ en in 1843 *f* 985,178.84⁵; de accijnzen in 1844 *f* 4,566,126.44 en in 1843 *f* 4,245,759.64; de registratie, zegel- en successieregten, enz. in 1844 *f* 2,300,058.39 en in 1843 *f* 2,360,... ; het regt van waarborg op gouden en zilveren werken in 1844 *f* 24,487.77 en in 1843 *f* 29,142.27; de posterijen in 1844 *f* 330,300.05⁵ en in 1843 *f* 332,924.75; de loterijen in 1844 *f* 164,135 en in 1843 *f* 164,201. Alzoo hebben in 1844 *meer dan in* 1843 *opgebragt* de dir. belastingen *f* 7,501.33, en de accijnzen *f* 320,366,80⁵. *Minder dan in* 1843 hebben opgebragt: de in- en uitgaande regten, enz. *f* 268 039.56⁵; *f* 60,439,16; de registratie, zegel- en successieregten *f* 60,439.16; het regt van waarborg *f* 4,654.50; de posterijen *f* 2,624.70⁵; de loterijen *f* 66. De geheele opbrengst is alzoo geweest in 1844 *f* 12,695.674.28; in 1843 *f* 12,7..,...07.

— Met den 1sten Mei zal te Hellevoetsluis in dienst worden gesteld Z. M. brik *de Snelheid*, waarover het bevel zal voeren de luit. ter zee 1. kl. *C. J. Egi*. Het etat major is zamengesteld uit den luit. ter zee 1. kl. kommand. *C. J. Eeg*, luit. ter zee 2. kl. 1. officier *G. C. C. Pels Rijcken*, luit. ter zee 2. kl. *J. H. Baelaerts*, en luit. ter zee 2. kl. *J. F. Koopman*; adjunct-schrijver en administrateur *H. O. G. Tuning*, adelborst 1. kl. *W. E. van Dam van Isselt*. Genoemde brik zal zoo spoedig mogelijk zeilree worden gemaakt, en zal de reis naar de Middellandsche zee mede maken met de schepen, welke tegen den 20sten Mei uit Vlissingen derwaarts zullen stevenen, onder bevel van Z. K. H. Prins *Hendrik*.

» Wij vernemen voorts, dat Z. M. korvet *Hipponenes*, thans als kostschip liggende in het Nieuwediep, onder bevel van den kapit.-luit. ter zee *E. Lucas Fookens*, met den 1sten Mei aanstaande buiten dienst zal worden gesteld."

— De *Utrechtsche Courant* vermeldt, dat er eene commissie benoemd is om het plan tot eene waterleiding naar Amsterdam te onderzoeken, dat dit onderzoek bijna voltooid is, waarna de commissie haar rapport aan den minister van binnenlandsche zaken zal inzenden.

— Op de eerste uitnoodiging door den kerkeraad der hervormde gemeente te Rotterdam aan de leden van dat kerkgenootschap gedaan, om bij te dragen tot het stichten eener nieuwe kerk, is reeds den *f* 100,000 als den gratuit gegeven.

— Men leest in de *Amsterdamsche Stads-Courant*: « Wij vernemen met het grootste genoegen en innerlijke erkentelijkheid, dat volgens schrijven van Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden, als executeur-testamentair der nalatenschap van Z. M. Koning *Willem Frederik*, Graaf *van Nassau*, het wijlen Z. M. behaagd heeft, eene aanzienlijke som aan de algemeene armen dezer stad en daarenboven eene som aan de Hervormde Diaconie-armen dezer stad te bespreken."

— Het heeft H. M. de Koningin behaagd, aan den heer *C. Pedrotti* orchestmeester en mededirecteur van de Italiaansche opera te Amsterdam, een kostbaren ring, vergezeld van eenen vleijenden brief, ten geschenke te doen aanbieden, als een blijk van bijzondere goedkeuring der opera *la Fille de l'Archer*, welke door den componist aan H. M. is opgedragen, en waarvan twee bedrijven, bij Hoogstderzelver jongste bezoek van den Italiaanschen schouwburg, voorgesteld zijn geworden.

— Uit 's Hage schrijft men:

» Men verneemt, dat de *Soirée Musicale*, welke door de leerlingen der Koninklijke Muzijkschool alhier, in de maand December ll. in de gothieke concertzaal van 's Konings paleis zou zijn gegeven, doch alstoen door de tijding van het overlijden van Z. M. Graaf *van Nassau* had moeten worden uitgesteld, op ll. Vrijdag avond heeft plaats gehad, in tegenwoordigheid van al de leden van het Vorstelijk Huis en een aanzienlijk gezelschap genoodigden, en dat dit concert volkomen aan de goede verwachting heeft beantwoord; terwijl Hunne Majesteiten bij herhaling, op de minzaamste wijs, aan de jeugdige leerlingen hunne tevredenheid over de uitvoering wel hebben gelieven te kennen te geven. Onder de zangstukken, die het meest genoegen hebben gedaan, behooren, eene aria van *Donizetti*, gezongen door mejufvrouw *Constance Janssens* (voormalige kweekeling der Muzijkschool, die zich toevallig uit Italië thans in de residentie bevindt); een Quintetto uit *Il Crociato in Egitto*, van *Meijerbeer*, gezongen door mevrouw *Hekking van Hove*, mejufvrouwen *Hoppenbrouwers*, *Dellemijn* en *Achenbach* en den heer *J. van Hove*, en eene aria van *Concone*, gezongen door mejufvrouw *Joh. Aarsse*. Al de medewerkende, zoowel in de solostukken als in het zangkoor en orchest, waren uitsluitend voormalige kweekelingen of tegenwoordige leerlingen der Koninklijke Muzijkschool.

— Naar men verneemt, zal door Z. Exc. den baron *de Boislecomte*, Fransch gezant bij dit hof, aanstaanden Woensdag, bij gelegenheid van den naamdag van Z. M. den Koning der Franschen, een luisterrijk bal gegeven worden.

— Het provinciaal geregtshof van Zuidholland, heeft ll. Vrijdag den beschuldigde *Hüffner*, vleeschhouwersknecht, ter zake van gequalificeerde poging tot moord met voorbedachten rade, ter dood veroordeeld.

— Den 26sten is te Alkmaar ten uitvoer gelegd het vonnis van den krijgsraad in het provinciaal kommandement van Noordholland, in de zaak van den korporaal *van Os*, waarbij deselve vervallen is verklaard van den militairen stand en gecondemneerd tot de straf des doods met den strop, bevestigd bij sententie van het hoog militair geregtshof, doch welke doodstraf bij koninklijk besluit is veranderd in de straf naast die des doods, in verband met eene tuchthuisstraf gedurende den tijd van 20 jaren.

— De Maatschappij van Weldadigheid heeft den 21sten dezer weder een zeer groot verlies geleden door den dood van den heer *J. H. van Wolda*, directeur voor de zaken van het onderwijs in de koloniën dier maatschappij, en bestuurder van het instituut voor de opvoeding der koloniale ambtenaren te Wateren; een man, die wegens zijne braafheid, geschiktheid en kunde algemeen geacht was.

— Men schrijft uit Leeuwarden, onder dagteekening van den 24sten dezer:

» Onder begunstiging van het schoonste lenteweder, had hier gisteren de voorjaars-paardenmarkt en heden te dier gelegenheid de harddraverij van stadswege plaats. Achttien voortreffelijke harddravers, allen uit deze provincie, dongen naar den prijs, welke uit een paar fraaije rijk met zilver versierde hoofdstellen bestond, en die behaald werd door de zwart langstaart merrie van den heer *H. Bolman*, wethouder dezer stad, bereden door den pikeur *Hugo Wijbenga*."

— Volgens berigt uit Düsseldorf van 25 April, heeft de kamer van koophandel aldaar eene uitnoodiging bekend gemaakt tot het vestigen eener maatschappij, ten einde eene stoomsleepdienst tusschen de Nederlandsche en Rijn-havens daar te stellen.

DE LANDHUISHOUDKUNDIGE SCHOOL TE GRONINGEN.

Werd door ons reeds vroeger het ontwerp medegedeeld nopens de oprigting der *Landhuishoudkundige school* te Groningen, door het, in die stad gevestigde *Departement der Nederlandsche Maatschappij ter bevordering van Nijverheid*, ... *Landhuishoudkunde*, ... met de aan de Hoogeschool ...

[library stamp]

slag, ten meerdere bekendwording over te nemen, hetwelk aangaande gemelde school gevonden wordt in den *Algemeenen Konst- en Letterbode* van 15 April jl., en zulks overeenkomstig met een werkje, betrekkelijk deze inrigting, onlangs in het licht gegeven, door den hoogleeraar *H. C. van Hall*, getiteld: *De Landhuishoudkundige school te Groningen, geschetst in haren oorsprong, en tegenwoordige inrigting, uitgegeven ten voordeele van het vaste fonds van genoemde school*; te Groningen bij *J. Oomkens*, 1844; *f* — 50.

„De Landhuishoudkundige school te Groningen, welke reeds sedert eenigen tijd, gedurende den winter, geregeld in werking was, en waarbij den Leerlingen niet alleen onderwijs werd gegeven in de eigenlijke *Landhuishoudkunde*, maar ook in de, voor Landbouwers meest belangrijke, deelen der *Natuurkunde*, *Scheikunde*, *Kruidkunde*, *Natuurlijke Historie*, *Wiskunde*, *toegepaste Scheikunde* en *Werktuigkunde*, is thans ook voor het zomer-halfjaar geregeld.

„Ten gevolge eener daaromtrent geslotene overeenkomst, worden er, op eene Boerenplaats te *Haren*, in de nabijheid der genoemde stad vertrekken aangebouwd, waar reeds met den 1sten April jongstleden, de personen, die zich daartoe bij den directeur der landhuishoudkundige school, den hoogleeraar *H. C. van Hall*, zouden hebben aangemeld, gelegenheid zullen vinden tot practische oefening en onderwijs, onder de leiding van eenen, opzettelijk daartoe door het Bestuur aangestelden, en in het gebouw mede wonenden, Onderwijzer. Ieder Leerling zal daar, voor kost, inwoning en onderwijs te zamen, aan de School moeten betalen *f* 160 (of zoo men *alleen* van het *onderwijs* gebruik maakt *f* 60), voor de zomermaanden, gerekend van 1 April tot den 15 October, op welken tijd de winterlessen aan de School weder aanvangen.

„Een ieder alzoo, die tot dit zoo belangrijk vak wenscht opgeleid te worden, heeft daartoe ter gemelde plaats de gelegenheid, voor eene betrekkelijk geringe som, gedurende de zomermaanden. Gedurende den winter moet men zelf voor huisvesting zorgen, doch men betaalt dan ook voor al de opgenoemde Natuurkundige en andere lessen, met uitzondering der *Landhuishoudkunde*, niet meer dan *f* 40 in het eerste, en *f* 20 in het tweede en ieder der volgende winter-halfjaren; terwijl de lessen in de *Landhuishoudkunde* zelve zonder betaling van collegie-gelden gehouden worden."

In het hierboven genoemde werkje vindt men wijders in meer bijzonderheden de inrigting der school aangewezen, zoowel wat derzelver Bestuur als de nadere regeling en opvolging der lessen betreft, en door wie dezelve worden gegeven, met vermelding tevens, dat de Leerlingen toegang erlangen tot de *Verzameling voor den Landbouw*, en den *Landhuishoudelijken tuin* der Hoogeschool, terwijl zij dien tevens gemakkelijk kunnen verkrijgen tot den *Hortus*, het *Museum van Natuurlijke Historie*, en andere wetenschappelijke Inrigtingen. Men streeft dus in hetzelve al het hoofdzakelijke aan, hetgeen ouders of voogden, die hunne zonen of pupillen aan het wetenschappelijk onderrigt in den *Landbouw* en *Landhuishoudkunde* zouden wenschen deel te doen nemen, behooren te weten. Een beknopt overzigt doet de, in de beide winter-halfjaren van 1842—1843 en van 1843—1844, door de verschillende onderwijzers, aan de school behandelde, en, zoo veel mogelijk, aanschouwelijk onderwezene zaken kennen.

Terwijl wij de aandacht onzer Landgenooten op dit belangrijk werkje van den Heer *H. C. van Hall* meenen te mogen vestigen, hopen wij, dat de loffelijke pogingen, door het *Groninger Departement der Maatschappij tot bevordering van Nijverheid*, aangewend ter vestiging eener School voor onderwijs in *theoretische* en *practische Landbouw en Landhuishoudkunde*, verder al meer en meer aan hare nuttige bedoeling mogen beantwoorden, en zouden wij het alleszins wenschelijk achten, indien ook elders, alwaar het niet minder aan vele hulpmiddelen voor dit onderwijs ontbreekt, het gegeven voorbeeld navolging mogt vinden.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van ll. Zaturdag was de fondsnotering: Ned. 2½ pCt. 61 drie zest.; 5 pCt. 100¾; Nieuwe 3 pCt. 75⅝; Amort.-Syndic. 4½ pCt. 99 een zest.; 3½ pCt. 86⅝; Handelmaatschappij 145⅝; O. Ind. Leening 100 een zest.; Aandeelen Arnhemmer Spoorweg 103½; Holl. Spoorw. 97; Rusland 5 pCt. 106⅝; 4 pCt. 90¾; Inschrijv. in Assign. 6 pCt. 71⅝; Spanje 5 pCt. 21¼; 3 pCt. 37⅞; Coupons 30¾; Portug. 2½ pCt. [illegible] 46⅝; Oostenr. Met. 109⅝; Braz. 82¼.

J. CAIRE,
LANGE BRUGSTRAAT, te *BREDA*,

heeft de eer zijnen geëerden Begunstigers te berigten, dat met MEI aanstaande zijn LAKENWINKEL VERPLAATST zal worden in de RIDDERSTRAAT, Wijk A, N°. 414.

MANUFACTUREN EN MODES.
W. MORLEY,
Veemarktstraat, D, 138 en 139,

berigt hiermede zijne geëerde Begunstigers in bezit te zijn gekomen der NIEUWSTE PARIJSER MODES, en die op heden en morgen te zullen kunnen presenteren.

Het Assortiment van Hoeden, Mutsen, Coiffures, en de daarbij behoorende artikelen van Bloemen, Linten, Panaches, Veren en verdere Nouveautés, alsmede de nieuwste Modellen van Mantilles, Mantelets, Bournoux, Camails etc., zullen niets te wenschen overlaten, en in eene ruime keuze aan te bieden zijn.

Het MAGAZIJN ten gelijken tijde van de NIEUWSTE ARTIKELEN, welke het Saizoen heeft opgeleverd, voorzien zijnde, zoo als: voor DAMES KLEEDJES in Etoffe Sylphide, Poil de Chèvre, Barèges, Indiennes, Balgorines, Jaconets, Orientales, etc., Elegante Shawls en Doeken, de nieuwste gemoireerde en andere Zijden Stoffen, Parapluies, Parasols, Marquises, etc., recommandeert hij zich bij deze gelegenheid evenens ten beste aan.

In HEEREN ARTIKELS zijn ook op nieuw voorhanden extra supra fijne Lakens, Cachemiren en andere Broekstoffen, Satines, Shawlassen, Cols, Cravates, de moderenste Vesten-Stoffen, Zijden en Half-zijden Foulards, Handschoenen en meerdere artikelen van smaak tot een gesorteerd Magazijn behoorende.

NB. Ter MEUBLERING is ook op nieuw ontvangen, Moreens, Damaste, Meubel-Neteldoeken, Carpetten, Tafelkleeden en meer dergelijke artikelen.

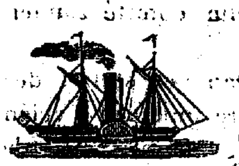

De STOOMBOOT *FREDERIK PRINS DER NEDERLANDEN*, varende tusschen ROTTERDAM, DORDRECHT en den MOERDIJK, zal gedurende de Zomermaanden, te beginnen met 1. Mei, 's morgens te 5 URE in plaats van 5½ ure van *Rotterdam* afvaren. In de overige uren van afvaart is geen verandering.

BEKENDMAKING.

Het HEEMRAADSCHAP van *DE MARK* en *DINTEL*, zal, op *Dingsdag den 7. Mei 1844*, des voormiddags om 10 ure, in het Logement van H. KUYPERS, te *Oudenbosch*, onder nadere goedkeuring, publiek bij Inschrijving en Opbod

AANBESTEDEN:

Het VERRIGTEN van eenige VERNIEUWINGEN en REPARATIEN aan de HERDIGTINGSWERKEN van de Rivier *De Mark* en *Dintel*, met de Leverancie der daartoe benoodigde MATERIALEN.

De Bestekken en Conditiën van Aanbesteding liggen ter visie ten Kantore van den Secretaris-Penningmeester, op de Veemarkt, Wijk A, N°. 355, te *Breda*, alsmede op het Heemraadschapshuis te *Dinteloord*.

VERKOOPING VAN EENE GROOTE PARTIJ
EIKEN MUTSAARD.

CORNELIS PIETER VAN GULICK, Deurwaarder bij de Arrondissements-Regtbank te *Breda*, wonende te *Breda*, zal voor zijn Principaal, op *Donderdag den tweeden Mei 1844*, des morgens om *tien ure*, publiek aan de meestbiedenden VERKOOPEN:

Eene groote partij EIKEN MUTSAARD, staande en liggende even over de eerste of kapitale Brug, buiten de Ginneken-Poort.

Gemelde MUTSAARD is van heden af aldaar voor een ieder ter bezigtiging.

ZEGT HET VOORT.

AVIS. — La PATE pectorale balsamique de **DE REGNAULD AINÉ**, pharmacien à Paris, rue Caumartin, 45, ayant été **contrefaite** dans divers pays, **L. FRERE**, élève et successeur de Regnauld ainé, déclare que suivant acte authentique il est le seul propriétaire de la véritable recette de ce pectoral.

Pour éviter toute méprise, les consommateurs sont prévenus que cette pâte ne se vend qu'en boîtes scellées du cachet ci-contre.

Dépôt dans toutes les Villes.

L. FRERE ÉLÈVE ET SUCCESSEUR DE REGNAULD AINÉ

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.